

Duvarlar ve Ötesi Sergisi Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi'nde Açıldı

İnsanlık tarihi kadar eski duvar süslemesinin, dokuma tekstilinin en eski formuyla birleştiği “Duvarlar ve Ötesi” sergisi farklı koleksiyonlardan yüz ondan fazla duvar halısını buluşturuyor.

Mardin’de Sakıp Sabancı’nın vasiyeti üzerine Sabancı Vakfı tarafından restore edilerek müze ve sanat galerisine dönüştürülen Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi - Dilek Sabancı Sanat Galerisi, “Duvarlar ve Ötesi” sergisini ziyarete açtı.

Mağara resimlerinden başlayan, yerleşik yaşama geçişle birlikte duvarları süsleme içgüdüsünün, fresk ve mozaik gibi çeşitli mimari bezemelerin yanı sıra, tekstilin en eski formlarından biri duvar dokumalarının tarihsel süreçteki gelişimini anlatan **Duvarlar ve Ötesi** sergisi, farklı koleksiyonlardan yüz ondan fazla duvar halısını bir araya getiriyor.

Duvarlar ve Ötesi sergisi için 9 Aralık 2022 Cuma günü Mardin Valisi ve protokolünün de katılımıyla bir açılış töreni gerçekleştirildi.

Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi Dr.h.c. Dilek Sabancı açılış töreninde şöyle konuştu: “Mardin’in asırlar boyunca biriktirmiş olduğu kültür deneyimine katkıda bulunmak istedik ve Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi Dilek Sabancı Sanat Galerisi’nin açılışını 2009 yılında gerçekleştirdik. Galerimiz bugüne kadar 10 sergiye ev sahipliği yaptı. Burada açılışını yaptığımız *Duvarlar ve Ötesi* sergisi bizi, insanlık tarihinin ilk zamanlarından günümüze kadarki süreç içinde dokumaların yolculuğuna çıkarıyor. Medeniyetlerin doğduğu Mezopotamya topraklarının kadim şehri Mardin ile bu sergiyi buluşturmaktan dolayı çok mutluyuz.”

Sabancı Vakfı Genel Müdürü Nevgül Bilsel Safkan “Sabancı Vakfı olarak yarım asra yakın bir süredir toplumsal gelişmeye katkı sunmak için hareket ediyor; Türkiye’nin 7 bölgesinde ve neredeyse her şehrinde kalıcı eserler bırakmak için çalışıyoruz. Ülkemize, projelerimizden faydalanan kişilere ve eğitime sürdürülebilir katkılarımızın başarılı ve değer yaratan yansımalarını gördükçe gururlanıyoruz. Eşsiz tarihiyle kültürlerin buluşma noktası olan Mardin de Vakfımız için çok önemli bir yere sahip. 16 yıldır sürdürdüğümüz hibe programı kapsamında desteklediğimiz projeler ve 14 yıldır devam eden Fark

Yaratanlar programıyla Mardin’de çok kıymetli çalışmalar gerçekleştirdik. Bunun yanında Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi ve Sabancı Mardin Kız Yurdu hem kültür-sanata hem de eğitime kazandırdığımız önemli kalıcı eserlerimiz arasında yer alıyor.” dedi.

Sakıp Sabancı Müzesi Müdürü Dr. Nazan Ölçer sergiyle ilgili yaptığı açıklamada; “Mardin’de şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz sergiler arasında bizi belki de en çok heyecanlandıran projeye karşınızda olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Hem Mardin’i yansıtan, hem tarihi mağara duvar resimlerine kadar uzanan bir konuyu gündeme taşıyoruz. Duvarlar ve Ötesi sergisini planlarken kendimize bir takım sorular sorduk: Duvarlar neden süslenir, neden Picasso, Miro gibi ressamlar, heykeltıraşlar ve fotoğraf sanatçıları duvar halısı da yapma ihtiyacı duymuştur? Camilerimizi benzersiz kılan çiniler ilk ne zaman beyaz duvarların yerini aldı? Mardin’deki kiliseler biraz da onları farklı kılan duvarlarıyla hepimizi bambaşka bir dünyaya götürmüyor mu? Geleneğimizde de olan duvarları boş görmeme arzusu, insanlık kadar eski, belki de geleceğe bir iz bırakma dürtüsü. Sanatçıların kendilerini başka materyallerde deneme, görme, daha fazla kişiye ulaşma isteği... İşte tüm bunlar sergimizi şekillendirdi. Pek çok özel koleksiyon taraması yaptık. Ayrıca Mardin bölgesinden, evlerden, kiliselerden, Ezidi köylerinden halıları bir araya getirdik. İstanbul Harbiye Radyoevi’nde duran ve ziyaretçileri karşılayan Özdemir Altan’ın iki dev duvar halısı ilk defa kurum dışında Mardin’de müzemizde sergileniyor. Vahap Avşar, Belkıs Balpınar, Burhan Doğançay, Gülsün Karamustafa, Zeki Faik İzer, Tulga Tollu ve Gültekin Çizgen gibi sanatçıların geleneksel Türk halılarının dokunduğu metotla gerçekleştirdiği çağdaş halı tasarımları, inanıyorum ki ziyaretçilerimizi şaşırtacak.

Duvarlar ve Ötesi sergimizde bir yandan inanç kaygısıyla ve geleneksel tekniklerle üretilen isimsiz duvar halılarını, diğer yandan güncel tasarım figürlerini barındıran ve çağdaş metotlarla üretilen örnekleri bir arada sunuyoruz. Yine bir birliktelik... Tıpkı Mardin’in kendisi gibi... Mardin’in tarih boyunca birikmiş hatırasını da barındıran sergimizin oluşumunda Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi’nin genç müdürü Fırat Şahin’e, destek veren Sabancı Vakfı ve koleksiyonerlere ve her zaman sanat hamiliğiyle bizi en güzel işleri yapmamız konusunda cesaretlendiren Sayın Dr. Dilek Sabancı’ya çok teşekkür ediyorum.” dedi.

Duvarlar ve Ötesi sergisi, salıdan pazara 09.00 – 17.00 arasında Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi - Dilek Sabancı Sanat Galerisi’nde ziyaret edilebilecek. Sergi 9 Nisan 2023 tarihine kadar açık kalacak.

DUVAR HALILARI...

Antik Yunan ve Roma'da, üst sınıfın villa ve saraylarında yer alarak sosyal statü belirten, gündelik yaşamı ve doğayı konu alan fresk ve mozaikler, zengin bir gelenek olan duvar halısı dokumacılığına dair ipuçları taşır. 1400'den itibaren duvara asılan resimli dokumalar Avrupa'da aristokrasinin önemli bir parçası olur, soylular kendi topraklarında seyahat ederken saray ve kalelerini döşeyecek duvar halılarını da beraberinde götürür. Duvar halısının taş duvarlı odaları ısıtmaya yardımcı olduğu söylene de başlıca işlevi sahibinin zenginliğini ve sosyal konumunu gözler önüne sermek olmuştur. Sonradan genellikle goblen adıyla anılacak olan bu dokumalar bir anlamda fresklerin yerini alarak taşınabilir ve ihtişamlı eserler hâline gelir.

Duvar dokumaları, Rönesans boyunca görkemli bir odanın en önemli dekoratif öğeleri olmuştur. 18. yüzyılda Avrupa duvar halılarında önemli resimler ve geçmişte dokunan eserler kopya edilir, 19. yüzyılda Avrupa'da her alanda moda hâline gelen Oryantalizm akımı duvar halılarında da görülür. 1920 ve 1930'lardaki Bauhaus figürleri, 1932'de Pablo Picasso, Georges Braque, Henri Matisse, Fernand Léger, Joan Miró ve mimar Le Corbusier gibi önemli isimler, yapıtlarını tuvalle sınırlamaz, dokumalara da uygular ve böylece seramikte olduğu gibi, sanatta yeni bir alan açar. 1950'lerden itibaren tasarımcılar, geleneksel üretim biçimlerine yeni yorumlar getirerek klasik duvar halısı uygulamalarından kopan, güncel sanat içinde konumlanan eserler verir.

Tarih boyunca duvar halısı dokumacılığı, genellikle üst ve aristokrat sınıflara mahsus bir sanat olur. Kırsal kesim ve küçük yerleşimlerde ise duvar halısı dokumacılığı farklı bir biçimde halk sanatına yansır. El işlemleri ve dokumalar, masal ve efsanelerden sahneler içeren halı ve kilimler, keçeler, takvimler ve fotoğraflar duvarlarda yerlerini bulurken, kutsal diyarlar ve özlemi çekilen coğrafyalara ait manzara resimleri de unutulmaz. Evlerin, bazen de kamusal alan ve yapıların duvarlarını süsleyen halı ve bezemeler sosyal değişimlere uğrar. İnanç, beğeni ve özenmeleri yansıtan malzeme ve tekniklerle işlenerek günümüze ulaşır.